

Kulturaj Kajeroj

DUMONATA INFORMADA KAJ KULTURA REVUO

Direktoro : P. BABIN, prezidanto de la Kulturdomo de Franclandaj Esperantistoj, 44 - NANTES, Francujo

JARABONO :

Simpla : 10 fkoj
Bonfara : 15 fkoj

P. BABIN
13, boulevard de la Chauvinière
44 - Nantes
P.Ĉ.K Nantes : 2.813.61

(Vidu la liston de niaj perantoj sur paĝo 4)

MARTO - APRILO

1971 2

KULTURAJ KAJEROJ

1971 MARTO - APRILO

Dumonata informada kaj kultura revuo

REDAKCIA KOMITATO :

Sekretario :

P. Babin, 13, boulevard de la Chauvinière
44 - Nantes

Komitatanoj :

Paul Guillot
Frédéric Thébaud
Pierre Chevalier

La represo de artikolo el nia revuo estas permesita post interkonsento, kun la redakcio. Oni bonvolu ĉiam citi la nomon « Kulturaj Kajeroj » kaj sendi ekzempleron de la revuo aŭ gazeto en kiu aperis la koncerna represaĵo.

ENHAVO

El Grésillon

Esperanto tra la mondo A. Frangeul

Minorko
« Cindrulino » de Balearoj

Vivo kampara laŭ ritmo pasinta (fino) P. Métivier

Sur la spuroj de l'homo prahistoria H. Röllinger

Dezerto kaj energio

Mistero Miss Marple

Por via distro

Nia konkurso P. Chevalier

KULTURAJ KAJEROJ
ne similas, ne similos al aliaj Revuoj.

KULTURAJ KAJEROJ
spegulos la vivon de nia Esperantista Kulturdomo.

KULTURAJ KAJEROJ
publikigos la plej gravajn prelegojn aŭditajn de niaj vizitintoj, kaj artikolojn de diverslandaj eminentaj esperantistoj.

KULTURAJ KAJEROJ
respondos al gramatikaj demandoj.

KULTURAJ KAJEROJ
prezentos konkursojn, kaj diversajn amuzajojn.

Ni deziras ke « **Kulturaj Kajeroj** » plaĉu al vi. Sendu viajn sugestojn, kaj kritikojn

El Grésillon

La printempo nun tuŝis la arbojn de Grésillon, kies branĉoj streĉiĝas post la longa vintra dormo. Jam floroj ekaperas el sub la tavoloj de mortintaj folioj en la parko. La fenestroj de la kastelo malfermiĝis por ebligi la printempon sentigi sian alvenon ankaŭ en la ĉambroj. Bonaj sindonemaj geamikoj jam pretigas ĉion, por ke la unuaj restadantoj sin sentu hejme. La belaj tagoj ebligos, post la Paskaj ferioj, la plibonigon de kelkaj ĉambroj. La nova jaro ne komenciĝas la 1-an de januaro sed fine de marto en Grésillon.

La Ĝenerala Asembleo okazis la 21-an de marto, precize la unuan tagon de printempo. Tra la precizigoj donitaj pri la aktiveco kaj la financoj, la ĉeestantoj povis sekvi la vivon de nia Kulturdomo en 1970. Ili konstatis, ke ni antaŭenpaŝas eĉ se ne per sufiĉe longaj paŝoj. Pli kaj pli diskoniĝas Grésillon, kiu en 1971 akceptos ankoraŭ pli da eksterlandanoj oi dum la antaŭaj jaroj. La kastelo estos preskaŭ plenplena dum la 10-a Kultura Semajno de Pasko. La unua periodo de julio anonciĝas favora. Ni ne plu povas akcepti gesamideanojn por la Postkongreso de S.A.T., kaj la kvara periodo verŝajne vidos la partoprenon de granda nombro da usonaj kaj germanaj gejunuloj. Nur la dua periodo, kiu bedaŭrinde okazos samtempe, kiel la kongresoj de Londono kaj Parizo, ankoraŭ ne ŝajnas ricevi tre grandan intereson. Tamen, la ekskursoj kaj la prelegoj, el kiuj ege interesa serio fare de S-ro Röllinger pri la « Prahistoria Arto », estas allogaj. Tiuj el vi, kiuj ĉeestos la U.K. en Londono aŭ la S.A.T.-kongreso en Parizo povos ankaŭ partopreni la unuan semajnon de tiu Kultura kaj Turisma periodo. Kaj ni estas certaj ke ne ĉiuj el vi vizitos la kongresojn. Do Grésillon malfermas por vi siajn brakojn ! Petu informojn.

VI DEZIRAS VIZITI LA ESPERANTISTAN KULTURDOMON DE GRESILLON ?

Ne pli longe atendu :
Petu la someran programon

E. K. D. Grésillon - 49 - BAUGÉ (Francujo)

Esperanto tra la Mondo

LA UNIVERSALA KONGRESO EN LONDONO

— Se vi ne ankoraŭ enskribiĝis por la kongreso, faru tuj ĉar la limdato por loĝej-mendoj estos la 20a de Majo !

— Interesa programo de ekskursoj estas starigita. Krom la rondvojaĝoj en Londono, busoj povos laŭ elekte konduki la partoprenantojn al Cambridge, Blenheim Palaco, Oxford, Warwick, Stratford-on-Avon, Windsor, k.t.p...

— La gazeto « Heroldo de Esperanto » de la 16a de Marto aperigis specialajn paĝojn pri Londono, angla vivo, praktikaj informoj tre utilaj.

— Por la ĝenerala kunveno de la kongreso, la estraro de U.E.A. elektis la temon : « La problemo de lingva komunikado en la nuntempa mondo ».

— Por la oratora konkurso por la junularo la estraro elektis tri temojn. Rajtas partopreni ĉiuj gejunuloj ĝis 28 jaroj. La unua premiito ricevos 100 ned. gld., la dua, 70 gld., la tria 40 gld.

LA S.A.T. KONGRESO EN PARIZO

— Ĉiuj programeroj de la kongreso okazos en la fakultato de Orsay apud Parizo, eĉ la manĝoj kiuj okazos en la liberserva restoracio de la fakultato.

— Por la tendumantoj la O.K.K. zorgas pri tendumejo sed la ruldomoj povos stari en la parko mem.

— Vizitoj okazos en la Metro, grandaj magazenoj, kaj en fajrobrigado.

— La programo de la kongreso entenas interesajn prelegojn, agrablan distran parton kun... tipe pariza spektaklo en « Concert Mayol ».

RENKONTOJ EN EUROPO

— Internaciaj feriaj esperanto-kursoj en Helsingör (Danlando) 25-7 — 1-8 kaj aŭtunaj feriaj esperanto-kursoj, en Arhus, 17 -23 .10. Petu informojn al Sro L. Friis, Ingemannsvej 9 DK-8230, Abyhöj, Danlando.

Internacia Ferio-Semajno, en Krommenie, 8-15 -a de Aŭgusto. Skribu al S-ino J.A. v/d Meulen V. Harten, Popelstr. 13, Krommenie, Nederlando.

— Sestaga restado en Gotenburg, Svedujo. 24-29 a de Julio. Petu informojn al Agadgrupo por esperanto, Box 55028, S-40053 Gotenburg, Svedujo.

— Dum la tuta somero, vi povos agrable restadi en la esperanta libertempa vilaĝo de Primošten, apud Šibenik, Jugoslavio.

— Internacia renkontiĝo de kampadistoj-esperantistoj, en Balaruc-les-Bains (Suda Francujo), apud la Mediteraneo kaj lago Thau, 1-15 a de Julio. Skribu al Sro Lantaigne, 34 Balaruc-les-Bains (Francujo).

— Feriosemajno en Svislando, apud Füringen, apud la lago de la kvar Kantonoj, 5-11 a de septembro. Aliĝoj al E. Glattli, Laurstr. 17, CH-5200 Brugg (Svislando).

— Internaciaj ferioj en Miedzygorze, Pollando, 17-30a de septembro. Skribi al P.E.A., Vroclava Filio, poŝtkesto 16, Wroclaw 17 (Pollando).

— Junulara Tendaro, en Kiev (Sovetunio), 26-7 — 7-8. Informoj : Politeĥniĉeskit Institut, Esperanto-Klubo, Kiev-56, (Sovetunio).

— Komuna kongreso por geesperantistoj el Francujo, Belgujo, Britujo kaj najbaraj landoj okazos de la 29a ĝis la 31a de Majo. Skribu al S-ro Ditacroute, 178, chemin Castre, 62-Calais (Francujo).

— Volontula labortendaro akceptos esperantistajn junulojn (kursoj okazos), en Roccasocca (centra Italujo), 17-31a de julio. Skribu al Nino Vessella, via Panniglia 54, I-03030, Roccasecca Scalo (Frosinone), Italujo.

ESPERANTO EN UNIVERSITATO DE GRAZ

D-ro K. Perko ricevis la komision instrui esperanton po du lecionoj semajne en la universitato de Graz (Aŭstrujo).

ESPERANTO EN LERNEJOJ DE 31 LANDOJ

Pli ol 16 mil personoj studis Esperanton en lernejoj diversnivelaj dum la instrujaro 1968-1969 laŭ la Centro de Esploro kaj Dokumentado pri la Monda Lingvo-Problemo. La studantoj troviĝis en 31 landoj kaj 5 kontinentoj. Laŭ la raporto, Esperanto estas studtemo plej ofte en la mezgradaj lernejoj kaj malplej ofte ĉe la altgrada kaj universitata niveloj.

Polujo, kun 3300 Esperanto-lernantoj, montriĝis la gvidanto laŭ la statistikoj, kvankam Hungarujo instruis Esperanton en la plej granda nombro da lernejoj (96). Hungarujo instruis ĝin ĉefe en elementaj lernejoj kaj kompare nemulte en la mezgradaj. Ĝuste la mala reguleco evidentiĝis en najbara Bulgarujo, kiu kaptis la unuan rangon ĉe la mezgrada nivelo per 1429 lernantoj en 38 lernejoj.

En la altgradaj lernejoj la gvida lando estis Japanujo, kun 420 Esperanto-studantoj en 35 institutoj. Kaj Bulgarujo refoje montriĝis la lando plej vaste instruanta la internacian lingvon al universitataj studentoj (393 el ili), kvankam la lando kun plej multaj apartaj Esperanto-instruantaj universitatoj (7) estis Usono. Eĉ Gronlando, kun unu elementa lernejo instruanta Esperanton al 20 infanoj, enlistiĝis inter la landoj partoprenantaj ĉi tiun unikan eksperimenton pri edukado por internacia komunikado.

SE VI DEZIRAS KORESPONDI KUN USONANOJ

Vi povas skribi al F-ino Ellen Lewis, 15, Salisbury Rd., Brookline, Mass. 02146 Usono, direktorino de koresponda servo de Esperanto-Ligo de Nord-Ameriko.

ĈU VI LEGIS TIUJN LIBROJN ?

— « Pri internacia lingvo dum jarcentoj » enhavas eldirojn kaj skribaĵojn de pli ol 200 fame konataj personoj kaj instancoj pri la lingva problemo aŭ internacia lingvo, kompilitajn de Isay Dratwer.

— « Disko » la kvara kolekto de Johan Hammond Rosbach, konsistas el 17 noveletoj (originale skribita en Esperanto).

— « Soleco » romano de Victor Catala, tradukita de la kataluna lingvo.

Minorko, "Cindrulino" de Balearoj

Dum lia restado en Versajlo, post la venkopreno de Minorko, la Marŝalo-Duko de Richelieu ne ricevis la esperitajn laŭrojn. Malŝate, Ludoviko la XV-a de la fundo de la Speguloj-Galerio, demandis lin : « Kiel vi trovis la figoj en Minorko ? ». Tiu indiferenteco malprave daŭris ĝis niaj tagoj. Sen montri lukson, kiel Majorko, sen lumece radii, kiel Ibiza, la personeco de Minorko alportas sian propran sigelon en Mediteraneo.

Kiel taksio, aviadilo iras de Palma al San Luis ; pere de luitaj aŭtomobiloj oni povas facile iri de la kalkumitaj Kartago-muroj al la rokaj kvazaŭbretoniaj bordoj. La legendo rakontas, ke la granda Hanibalo estus tie naskiĝinta, kaj ke lia frato Magon donis sian nomon al haveno Mahon, la hodiaŭa ĉefurbo.

En 1756 la grafo de Lannion (Bretonio) ricevis estradon de Minorko. Li retrovis armorikan pejzaĝon en la norda bordo de la insulo : ĝiaj larĝaj entrančaĵoj en Albufero, Farnells kaj la plej profunda en Mahon, povas ricevi eĉ la mediteraneajn eskadrojn : de la oritaj ŝipoj de admiralo de la Gallissonnières ĝis la milit-ŝipoj de la U.S.-ŝiparo ; la antikva fuorto San Felipe fronte al Lazaret-Insulo defendas ĝin kiel dua Gilbraltaro.

Maldekstre de la estuaro etendiĝas la bazo, kiun la Britoj konstruis en la XVIII-a jarcento kaj nomis « Georgetown » ; pli poste la hispanoj rebaptis ĝin « Villa Carlos ».

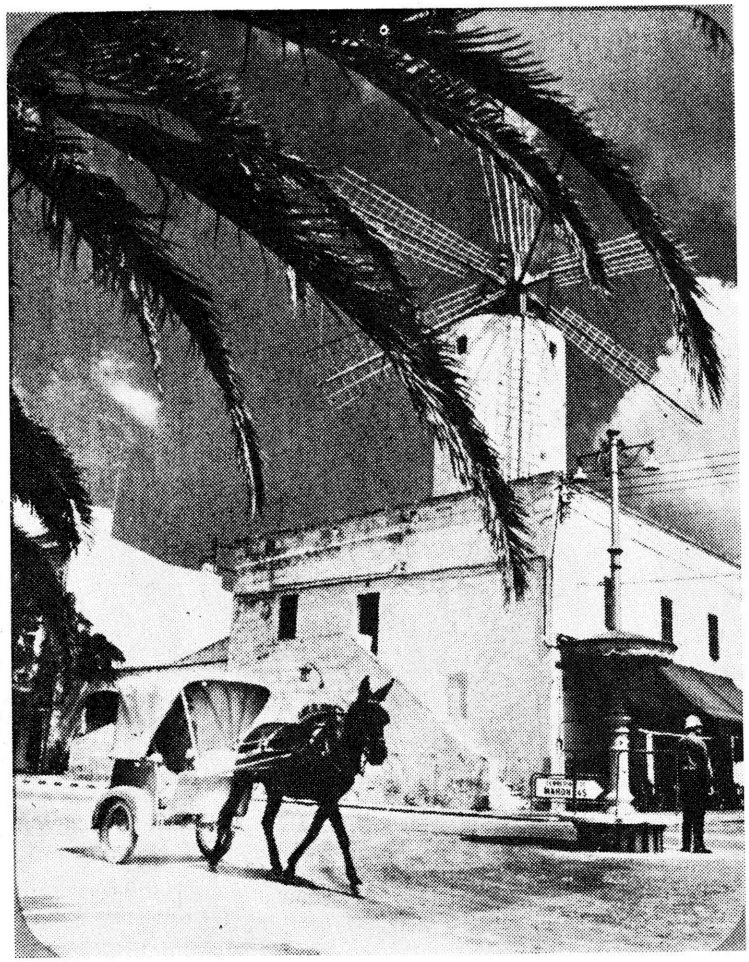
Sur distanco de 3 mejloj inter promontoroj kaj golfetoj sinsekvas insuletoj similaj je grundintaj veseloj.

En 1287 Aragon-Reĝo, Alphonse la XIII-a elŝipiĝis sur insulon, kiun li nomis « Reĝo-Insulo » kaj kiun li forprenis de Saracenoj. Tie estas malnova hospitalo, simila je monaĥejo, kiu donis al tiu insuleto, sian kromnomon : « Sanga Insulo » ; tiuj malĝojaj memoraĵoj estas tuj malaperontaj, ĉar tiu hospitalo baldaŭ iĝos luksa hotelo.

Plej pitoreska estas Mahon kun siaj krutaĵoj kaj ŝtuparoj kiuj igas ĝin tute ĝiba ; ĝiaj kontrastoj plaĉas al la turistoj : arabaj arkaĵoj, severaj korbel-fenestroj, kolonoj de neo-klasikaj preĝejoj : la klostro de Karmenpreĝejo, centre de la urbo, ne plu izolas silentajn ĉelojn inter siaj pilastroj stukitaj de konkoj ; hodiaŭ foiro ĝin animas en familiara miksaĵo de viandoj, legomoj kaj frandaj fruktoj.

La plej bela strato de Mahon estas tiu, en kiu naskiĝis la doktoro Orfila, kiu estis la granda patrono de la franca medicino en la XIX-a jarcento, kaj la timinda toksikologo de Lafarge-afero.

En la restoracioj de Barranco-kvartalo ĉiuj krustacoj baniĝas en saŭco flava, kaj oleeca : estas la « mabronera », kiu venis al ni sub la nomo de majonezo : ĝin inventis la ĉefkuiristo de Marŝalo de Richelieu dum la sieĝo de Mahon.

Ambaŭflanke de la estuaro du belaj domoj el « georgian » arkitekturo vidalvide staras : la « Domo de la Admiralo » tiam loĝita de Lordo Collingwood kaj la pli majesta « Or-Farmo » en San Antonio, tiama ĝenerala kvartiro de Horatio Nelson. Pere de teleskopoj, la du admiraloj povis interkonsenti pri la movoj de sia respektiva floto.

Collingwood, kiu anstataŭis Nelson, mortis proksime de Mahon, sur sia ŝipo, en kiun li estis transportinta sian ĉerkon. La Minorkanoj, eble iom ĵaluzaj pri la renomo de G. Sand kaj Chopin en Majorko, certigas, ke Nelson pasigis en « Or-Farmo » plej feliĉajn tagojn kune kun sia kara Lady Hamilton. Tamen nek la Hotelo, nek la parfumo, kiuj portas la nomon de la « Divina Lady » povas aŭtentikigi tiun sentimentalan rendevuon.

Antaŭ ol ekiri sur la unika granda vojo, kiu trairas la insulon kaj interkomunikigas Mahon kaj Ciudadela, distancaj je 45 km., ni faru, per aviadilo, pilgrimadon al urbo San Luis ; ĝi restis, nedifektita, tia, kia ĝi estis post ĝia konstruo en la « Jarcento de Lumoj ». Sur la « Bieno de Louis XV » la francoj kreis en 1761 harmonian ensemblon de malaltaj blankaj dometoj arigitaj ĉirkaŭ preĝejo, kiu similas tiun de St Thomas d'Aquin en Parizo ; sur ĝia frontono orgojle montriĝas la blazono de Louis XV.

Ni ankaŭ vizitos Alayor la « Montpellier de Minorko » kaj Monte - Toro, kie oni rakontas ke juna taŭro gratis la teron por retrovi la refigurajon de la Virgulino.

Meze de kampoj megalitaj monumentoj igas Minorkon paradizo por la arkeologoj : jen bibliaj norioj : jen el la Bronzepoko, la strangaj « Talayots », « Navetas », kaj « Taulas » ;

ili estas ŝtonaj konstruaĵoj kiuj memorigas la « nourraghès » de Sardio.

La « Talayots » ŝajnas dikmalaltaj turoj, konstruitaj per supermetitaj blokoj ; longtempe la Minorkanoj ilin imitis por konstrui ŝton-barakojn, en kiuj ili rifuĝis okaze de invado.

La « Navetas » pli grandaj, profiliĝas kiel ŝipoj kun la kilo supren ; la « Nave » de Estudons, apud Ciudadela, montras nedifektitan ekzemplon.

La « Taŭlas » (en la popola dialekto signifas « Tablo ») desegnas enorman « T » en la minorka kamparo. Sendube estas antikvaj altaroj sur kiuj oni oferbuĉis bestojn, kies restaĵojn oni trovis en la ĉirkaŭaĵoj ; ilia mirinda alto pravigis la gigantismon de la unuaj loĝantoj en Balearoj.

Jen ni estas ĉe la pordoj de Ciudadela, la urbo patricia, kiu estis la antikva ĉefurbo ; ĝiaj remparoj rezistis al Ali Fascha ; ili konservis fieran aspekton, same ankaŭ ĝia katedralo en kiu, grandparade, oni celebris la tiaman venkon de la franca Reĝo.

En stratoj kun arkadoj la komercistoj vendas (parolante romindan dialekton, iom malproksiman de la tradicia hispana lingvo) ŝuojn, kiuj estas la riĉeco de tiu regiono.

Ĉi tie, malsame de Majorko kaj Ibiza, preskaŭ kun bedaŭro oni konstruas hotelojn. Oni pensas, ke ilia siluetoj misornamas tiujn de la malnovaj muelejoj kaj tiujn, multe ornamitajn, de la barokaj palacoj.

La minorka riĉeco daŭre vivas dank'al la prapatra komerco kaj ankoraŭ dormas en la blazonitaj kofroj.

Minorko simpatie akceptas la turistojn, kvankam ĝi ne tiel multe propagandas kiel la aliaj Balearoj ; 120 plaĝoj, preskaŭ dezertaj igas Minorkon sablohorloĝon, el kiu la tempo rifuzas forflugi. La baleara « Cindrulino » neurĝeme deziras renkonti sian « Ĉarman Princon ».

John van Rollefhem (el T.C.F.)

VIVO KAMPARA

LAÙ RITMO PASINTA (fino)

Dum la jaro estas multaj aliaj rilatoj sed ne tiel amasaj. Ilî limiĝas al okazaj interhelpoj por ordinaraj laboroj inter nur du najbaroj sed ĉiam regis la samaj kutimoj. Neniam mono estis proponita kontraŭ servo ; tio estus grava ofendo, manko de konsidero. Oni nur atendis okazon doni helpon reciproke.

Jen septembro, ĉiu retrovas siajn individuajn laborojn. Oni baldaŭ pensos pri novaj semadoj, fruktorikoltoj, vinberrikolto kaj en aŭtuno prezentiĝas foje ankaŭ kuriozaj spektakloj. Se farmisto translogiĝas, forlasas sian farmon luitan por instaliĝi en alian pli konvenan laŭ sia deziro, tio okazas la I-an de novembro. Oni facile imagas ke ne estas bagatela afero transporti la tutan ilaron, bestojn, meblojn, parton de rikolto al alia farmo kiu situas foje je pli ol 10 kilometra distanco. Ankaŭ tiuokaze oni petas helpon de la amikaj najbaroj. Ĉirkaŭ dekduo da grandaj ĉevalaj ĉaroj estis necesaj por la translogiĝo. Ĉiuj ĉaroj ŝarĝitaj viciĝas sur la vojo antaŭ la farmo dum la matenaj horoj kaj je la 12-a horo akurate la karavano ekmoviĝos. Ankaŭ ĉitie tradiciaj reguloj manifestiĝas en la ordigo de la tuta afero. Ne apartenas al iu ajn transporti la meblojn. Tiun honoran taskon plenumas ĉu fratoj, ĉu bofratoj se ili ekzistas, se ne, tiun rolon transprenas la plej intimaj amikoj. Ili marŝos antaŭe en la vico survoje. Poste, viciĝas ĉaroj ŝarĝitaj de ĉiuj iloj troveblaj en farmo kaj, kredu min -ili estas multaj. Estas bela okazo por fari inventaron. Multegaj objektoj senvaloraj plenigas ankaŭ plurajn ĉarojn ĉar oni ne volas forlasi ion ajn al la nova farmisto kiu eklogos tuj post la 12- horo samtage.

Ankaŭ partoprenas la ekspedicion la kokinoj, kunikloj, anasoj k.t.p... La katoj, kondiĉe ke oni sukcese kaptis ilin, vojaĝas grimace en kaĝo. Tiu bestaro pitoreske troviĝas ĉe la vosto de la karavano, kaj tute laste, malantaŭ la lasta veturilo, malgaje sekvas la hundo. Ĝi devas piediri kaj mallonga kateno malpermesas al ĝi esplori la novan regionon dum la vojaĝo. Kiel aldono al tiu pitoreska elmigra karavano foje troviĝas en la farmo maljuna avino kiu ne plu povas malproksimiĝi el sia fotelo. Do, oni suprenlevas ŝin kaj ĉe la supro de ĉaro ŝi fiere surtroniĝas meze de la kaldronoj kaj marmitoj alkroĉitaj ĉiuflanke.

Ĉio estas preta, oni nenion kaj neniun forgesis. Nun, antaŭen. Ni ne misuzu la horojn ĉar en tiu sezono jam rapide noktiĝas kaj estus bone atingi la celon antaŭ la kompleta malhelo. Aparte foriros la bovinaro ĉar ili ne paŝas samrapide kiel la ĉevaloj. Al seriozaj junuloj estas konfidata tiu sufiĉe delikata misio.

La etoso ĝenerale ne estas tiel gaja kiel okaze de la someraj draŝadoj. Ne estas tempo por festeni. Oni eĉ manĝas rapide kaj simple. Kompreneble ĉio estas for de la domo, kaj alvenonte en la novan loĝejon nenio estos instalita. Sed nenio estas perdita. La granda festeno de la translogiĝo kiel danko, okazos la postan jaron en printempo, en la trankvileco de kompleta reinstaliĝo. Tiam, ĉiuj parencoj, amikoj, najbaroj kiuj helpis en tiu kolosa transporto estas invitataj kun edzinoj kaj infanoj. Vera bankedo kie ankoraŭfoje oni multe rakontas pri la pasinteco.

La tempo forflugas kaj la sinsekvo de la sezonoj senkompromise gvidas la vivon kamparan. Se dum la fajraj tagoj de la somero la prizorgado de la rikoltoj kondukis la homojn al kulmino de socia vivo dum kiuj ili ĝoje efektivigis la grandan laboron, baldaŭ la longaj vintraj vesperoj redonos novajn interamikajn kunvivadojn. Jes, tio estas la bona flanko de la vintra sezono. Mallongaj estas la tagoj kaj ofte pluvas, ventas, sed ne gravas. La ĉefaj laboroj estas finitaj, ni povas atendi. Nenio urĝas plu. Ni povas respondi : jes - je la invitoj vesperadi... ĉe la najbaroj. Bone memoru ke en tiu tempo, kiu jam ŝajnas malproksima kvankam nur kelkjardeka, ne estis elektro en niaj kamparoj. Estis la heroa epoko de la petrolaj lampoj. Alvenas la vespero fiksita. La tuta familio, kiel fantomoj survojiĝas en la nigra nokto. La patro iras antaŭe tenante la lanternon kies flamo malcerta onde tremas je ĉiu ventoblovo. Por ŝpari tempon, foje, anstataŭ sekvi straton oni iras tra la kampoj laŭ bone konataj vojetoj. Ja, tio estas aventuro por la infanoj kiuj certe longe memoros.

La hundoj jam anoncas nian alvenon kaj malfermiĝas la pordo de la amika domo. Tuj ĉe la enirejo oni sentas la etoson de kvazaŭ familia kunveno. Ni deponas la lanternon sur la pavimon en angulo de la vasta ĉambro, kaj ĉiuj trovas sidlokojn antaŭ la larĝa kameno. Ni estas en granda tipa far-

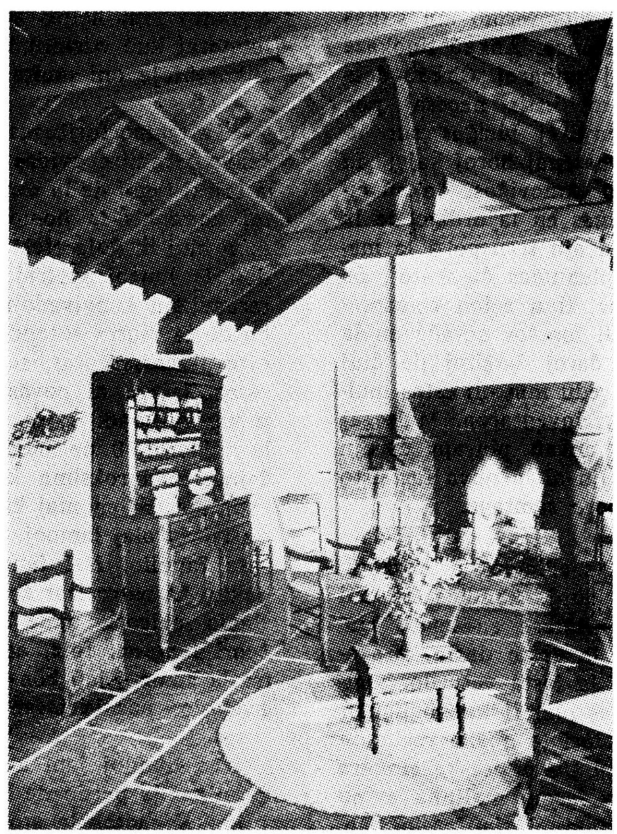
ma ĉambro kiu utilis la tutan jaron kiel akceptejo, manĝejo, por la ĉiutaga vivo kiel por la grandaj okazaĵoj — festenoj laboraj aŭ festenoj pure festaj. Tre dika trabo farita el la tuta trunko de fortika kverko subtenas la plafonon en la mezo. Ne forgesu ke supre, en la grenejo, ankoraŭ ripozas la tuta cereala rikolto. Meze pendas la petrola lampo sed la plej forta lumo venas el la kameno kie la longaj flamoj sin ĵetas alten en senĉesa serpentema gimnastiko. Estas agrable ĉi-tie. Ŝajnas ke la tempo haltis. Estas multaj aferoj por rakonti. Certe oni jam tion aŭdis multfoje dum la pasintaj jaroj ĉirkaŭ la sama kameno... Sed, tio ne estas kaŭzo por enui, tute ne. Pensu, ĉu estus pli taŭga momento kaj pli konvena loko por remorigi ĉasistajn aventurojn, veterajn katastrofojn, la lastjaran rikolton aŭ tute simple rakonti ion « tute sekrete » pri la okazintaĵoj de la vilaĝo ? Dume, oni ne neglektas vivigi la fajron per nova dika ŝtipo kaj brancofasko por havi flamojn. En la pato kun longa tenilo rostiĝas la kaŝtanoj. Ili estas la ĉefa bonveniga simbolo. Aldone al tio, ankoraŭ pli ol ordinare, eliras el la duonmistera ŝranko diversaj likvoroj kiuj certe ne havas laktan odoron. Estas jam malfrue en la nokto. Estas tempo foriri, disiĝi, sed antaŭe oni volas akiri la promeson de la repago. Niavice, ni invitas, kaj dum la vintro okazos multaj aliaj interŝanĝoj, aliaj vesperadoj.

Tiamaniere, pli agrable forpasas la vintraj monatoj ĝis kiam la renaskiĝanta naturo ree alvokas la homojn al la kampaj laboroj.

Tra la jaroj kaj certe tra multaj generacioj estiĝis streĉaj amikaj ligiloj meze de la iama pli dense loĝata kamparo. Sed, iam aperis la vorto evoluo kun siaj satelitoj : modernismo, teknika progreso, rapideco, bruo, konsciiĝo pri stato de forlaso meze de arkaika naturo, kaj la nuna kamparo prezentiĝas kiel vasta uzino kie oni senĉese moviĝas kun bruaj motoroj en konstanta urĝeco.

Io rompiĝis en la valoroj de la naturo. Ne plu estas tempo por paroli. Nur ĉiu por si-mem paŝas kvazaŭ en dezerto.

Pierre METIVIER.

SUR LA SPUROJ DE L'HOMO PRAHISTORIA

Dum la Kulturaj kaj Turismaj Ferioj (25-7 — 7-8 1971) de la Esperantista Kulturdomo Grésillon, S-ano el Bad Kissingen (F.R.G.) S-ro Röllinger faros diversajn prelegojn el kiuj kelkaj temos pri la unuaj paŝoj de la Arto. Sro Röllinger ne kontentiĝas per scioj kiujn li lernis el libroj ; li ankaŭ ne kontentiĝas per rapida rigardo al la homaj kreaĵoj kaj... rapida posta forgeso. Li ĝisfunde studis ĉiujn aspektojn de la mirindaĵoj kiujn multnombraj jarcentoj bonvolis lasi al ni. Li efektive vizitis ĉiujn belaĵojn kiujn li « rakontas » al ni kun granda kompetenteco kaj ankaŭ kun granda amo.
Sed legu nun kiel li prezentas mem tiun entuziasmigan kaj iom misteran temon :

Al la plej mirigaj eltrovoj de la lastaj 100 jaroj apartenas la naturaj kavernoj, kiuj kelkfoje etendiĝas sur pluraj 100 m., profunden en la rokon, en Sudfrancujo kaj Nordhispanujo, kie mirige bone konserviĝis, hermetike izolitaj dum jardekmiloj, pentraĵaj verkoj de la prahistoria homo, donantaj al ni informojn pri la vivo de la homoj en la tiama periodo de la finiĝonta glaciepoko. En tiu epoko, do en la prahistoria, nek en la romia aŭ greka, nek en la egipta aŭ mesopotamia antikvecoj, perdiĝas la naskiĝo de la arto.

Ĉi-tiu efektive plej antikva arto « sur jena nia globo » komenciĝas per gravuraĵoj ; Ĝi iĝas desegnaĵoj en la profundoj de la kavernoj kaj, jardekmiloj pli poste, je la finiĝo de tiu prahistoria epoko (antaŭ ĉirkaŭ 12.000 jaroj), polikromiaj pentraĵoj en majstra perfekteco.

Al kiu sin okupas pri tiuj verkoj iom pli ol nur supraĵe, al kiu rigardas ilin ne nur okaze, pasante kiel « turisto », al tiu, tiuj desegnaĵoj kaj bildoj kvazaŭ « parolas ».

Tiam, tiuj plej antikvaj gravuraĵoj kaj eĉ polikromiaj bildoj kvazaŭ devualiĝas kaj komencas rakonti. Kiam oni estas vizitinta kelkajn pentrumitajn kavernojn kaj sin submetas al la impresoj de la praepokaj prezentaĵoj, tiam la verkoj mense formiĝas al perceptebla tutaĵo. Ili prezentas sin al ni kiel kvazaŭa « bildskribo de la praepoko », formita de homaj manoj jardekmilojn antaŭ la invento de la kojniforma aŭ hieroglifa skribo.

Dum 7 jardekoj la faksciencistoj nun studis kaj komparis milojn da bildoj tiaspecaj, trovitaj en pli ol 150 diversaj eŭropaj kavernoj.

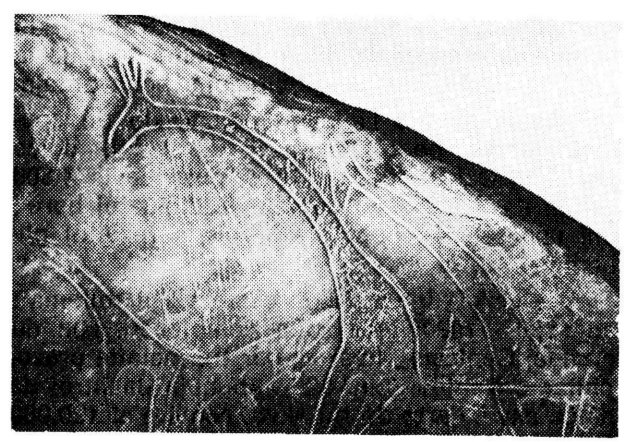
Nuntempe oni bone scipovas distingi la originojn, la evoluon kaj la diversajn epokojn kaj stadiojn de tiu arto. Evidentiĝas nuntempe klare diversaj stiloj, diversaj « skoloj » de tiuĉi plej antikva arto, kreita dum la dua epoko de la lasta glaciepoko « Würm », kiu komenciĝis antaŭ ĉirkaŭ 100.000 jaroj kaj daŭris ĝis ĉirkaŭ 10.000 jaroj antaŭ nia erao.

Multe pli ol ĝenerale supozate, tiuj artverkoj rakontas al ni pri la vivmaniero, la ĉasmetodoj, la magiaj ritoj kaj prareligio de la « Homo de Cro-Magnon ».

Kiu povas admiri ekzemple en la kaverno « Altamira » (Hispanujo), la tiel nomita « Kapelo Sikstina de la glacia epoko », aŭ en aliaj kavernoj kiel El Castillo, Font de Gaume, Lascaux, k.t.p. la desegnaĵojn kaj pentraĵojn de la homo glaciepoka, staras vid-al-vide al monda miraklo de la homaro kun miriga esprimforto, kiu raportas al ni pri la efektive plej malproksima pasinteco de la homa ekzistado. Pri tio, ekzemple, diras Herbert Kühn, profesoro pri prahistorio, membro de la Akademio de la Sciencoj :

« ... Kaj jen la surpriziga kaj preskaŭ nekomprenebla : la bildoj ne estas primitivaj, neperfektaj, nelertaj ; tute male : ili apartenas al la plej grandiozaj, kion kreis homoj kiel artaĵojn sur nia tero. ...De bildo al bildo vagas la rigardo de la vizitanto en tiuj « pinakotekoj de la glaciepoko » ; li estas kaptita de la grandioza majstreco de la streko, de la vivanteco de la formigo. Por ĉiu vizitanto la momento estas neforgesebla, kiam li staras antaŭ tiuj pentraj verkoj de la homaro, kiuj estas prahistorie la efektive plej antikva kion kreis homoj iam ajn. ... La fantomeca karaktero de tiuj kavernoj, la unika impreso pri tiu arto kaj la imago pri la eterneco kunliĝas sin unu al la alia al la spirite plej ekscitiga travivaĵo, kiun povas ĝui iel ajn ni homoj sur nia Tero ».

Hugo Röllinger

Ĝirafoj el « Cerro de el Asle-Bukerch » Esmara (Hisp. Sahara)

Dezerto kaj energio

MUTACIO DE LA DEZERTOJ

Largmaŝa orlo kuras laŭlonge de la dezertoj sur nia planedo « Estos la orlo de la prospero en la jaro 2.000 », diras, ridetante, Alvin Weinberg, profesoro en la famekonata Oak Ridge-laboratorio. Oak Ridge estas la luiilo de ciuj genio-fulmoj ĉe la usonaj atomistoj. Do ne estas mirige, ke, tie, oni imagis tiun faman orlon, kiu, en la jaro 2.000, borderos la dezertojn en Hindio, Afriko, kaj Sud-Ameriko.

Ĉiu maŝo de tiu giganta orlo reale estos fantasta instalaĵo, kiun la Oak Ridge-serĉistoj nomas « Nuklea agro-industria Komplekso ».

Estas nur de antaŭ kelkaj jaroj, ke D-ro Alvin Weinberg kaj lia taĉmento raportis antaŭ Usona Agronomio-Societo pri tiu « Komplekso ». Ii ankaŭ opiniis, ke Energio estas la fundamenta kruda materialo necesa al nia Industria Civilizacio.

Tiu Komplekso estos ellaborita ĉirkaŭ Nuklea Centralo, kiu liveros elektran potencon je 2.000 mega-ŭatoj (ĝis nun la ekzistantaj nukleaj centraloj kapablas liveri nur 1.129 megaŭatojn). Konstruita ĉe marbordo, sur grandega artefarita soklo, flosanta aŭ stivita sur enakvigita fostaro, tiu Centralo provizos du uzinĉenojn : industriajn uzinojn kaj agrikulturajn uzinojn.

La industriaj uzinoj produktos metalojn por konstruado en la ĉirkaŭanta regiono (ĝis tiam dezerta kaj senhoma) ; esence estos aluminio kaj ŝtalo. Ŝipoj alportos metaldonajn ercojn kaj dank'al tiu tre malkara energio de la Centralo la tuto de la metalurgiaj operacioj tre malmulte kostos.

Agrikulturaj uzinoj : Per elektrolizo, kiu permesos grandskale disigi la elementojn de la salakvo, oni ricevos grasigaĵojn bonkvalitajn.

Dolĉa akvo : La sub-produkto de tiu operacio estas post sinsekvaj distiladoj, dolĉa akvo. En Oak Ridge, en 1964, oni ricevis 4.500 litrojn da dolĉa akvo por nur 3 kilo-ŭatoj hore ; oni esperas ke, post dek jaroj, la rezultoj pliboniĝos je 25 %.

La Oak-Ridge-projekto estas pli postulema : en 1980 - 1990, la Nuklea Komplekso, kun du grandaj Centraloj, liveros, por tre malalta prezo, ĉiutage, 4 miliardojn, 500 milionojn da litroj da dolĉa akvo. Parto de tiu akvo, sendita al 120.000 hektara farmo permesos ultra-intensan kulturon, t.e. certigas P-ro Perry Stout en Kalifornia Universitato 3 rikoltojn jare, kiujn traktos kaj konservos 100.000 personoj (tie, kie, antaŭe, estis absoluta dezerto).

En orienta Mediteraneo, eksperimento jam donis 2 rikoltojn jare kaj 70 kvintalojn da tritiko pohektare.

Tio neniigas la demandon : ĉu la rezultoj estos bonaj kun distilita akvo ? Aŭtomataj detektiloj senhalte mezuras la procenton de la grundo-humideco kaj ekfunkciigas aŭ haltigas irigacion.

Promesplena estas estonteco : la malbenitaj dezertoj malaperos dank'al Sciencaj Realigoj. Jam en Hindujo, en duoninsulo Gujarat, oni instalas Nuklean Komplekson.

Energio

Malfacilaĵoj : La teraj Centraloj ĉerpas energion el akvofaloj, el brulado de karbono, mazuto, uranio, plutonio, k.t.p....

Tamen, post du jarcentoj, la elektraj bezonoj superos je 30 % la eblajn fontojn.

Tia estas la opinio de la Soveta Sciencisto Babat, specialisto ĉe nuklea energio, kaj de lia amerika kolego Peter Glaser.

Jam oni devas limigi la nombron de la Elektraj Centraloj. Tiuj Centraloj, ec hidraŭlikaj, produktas varmon kaj varmigas la bobenadojn de la transformatoroj kaj la kablojn de la alttensiaj linioj. Tiu varmo radias en atmosferon kaj pliigas la ĉirkaŭantan temperaturon. La Termikaj Centraloj, kiuj brulas klasikajn aŭ nukleajn brulaĵojn varmigas enorman kvanton da akvo, kiu, poste, jetiĝas en riverojn aŭ en maron.

Sciencisto Babat opinias, ke tiu « parazita » varmo ne povas superi je 10 % la sunan varmon. Pliigo de la atmosfera temperaturo povus danĝere sanĝi nian klimaton kaj fundamente transformi nian vegetalaron en vastaj regionoj kaj... multigi la dezertojn.

Suna Centralo

La du sciencistoj opinias, ke la plej bona rimedo estus konstrui la estontajn grandajn elektrajn Centralojn alie ol sur Tero. Por P-ro Babat la estonta Centralo estas tiu, kiu konvertas en elektran kurenton la enorman potencon de la termonuklea fandiĝo, tiun ĉi mem, kiu okazigas la eksplodon de la H-bombo. Be-

daŭrinde ĝis nun oni ne sukcesis certe kontroli tiun termonuklean fandiĝon. Oni ne povas antaŭvidi ĉu oni sukcesos kaj kiam.

Amerikano Peter Glaser, estro de la sekcio « Aplikataj Sciencoj », en Cambridge-Massachusetts, turniĝas al alia kategorio de orbitaj Elektraj Centraloj : la Sunaj Centraloj.

La principo de tia Centralo estas simpla : preskaŭ ĉiutage ĝi estas kontrolita ĉe la funkciado de la generatoroj en la spacaj veseloj (ĉe loĝataj veseloj aŭ ĉe aŭtomataj observatorioj).

La Suna Energio prezentiĝas sub du formoj : Lumo kaj Varmo ; dank'al konvertiloj, fotoelektraj aŭ termoelektraj ĉeloj, oni ricevas elektran kurenton.

Peter Glaser imagas, ke oni satelitigas, sur sensanĝa orbito, je 35.600 kilometroj super la ekvatoro, du gigantajn panelojn kovritajn je sunaj ĉeloj (diametro : 5,5 km. - surfaco : 20 km2). Ili estas sufiĉe malproksimaj unu de la alia, ĉirkaŭ 125.000 km., por ke ĉiam unu el la du ricevu sun-radiojn. Tia sistemo liverus elektran potencon je 20 milionoj da kilo-ŭatoj (tia potenco estas 40 foje tiun de elektra centralo je 500 mega-ŭatoj).

Transporti la Energion ricevitan el Spaco

Tiu elektra Energio havigita per konvertado de la suna Energio ĉe la orbita centralo devas esti transformita por atingi la terajn instalaĵojn en plej bonaj kondiĉoj.

Kompreneble ne temas pri kabloj !

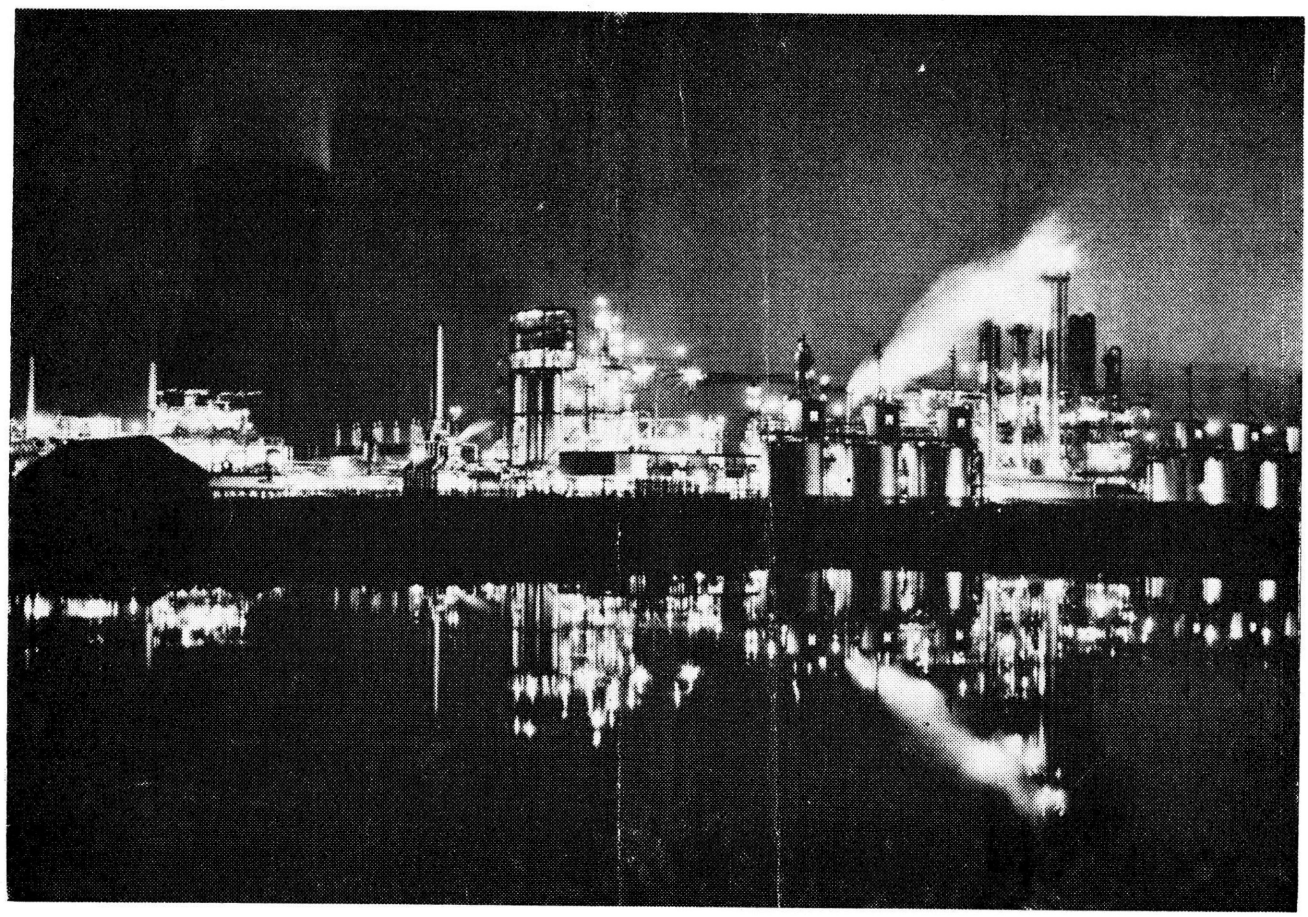
Oni uzos ultrakurtajn hercajn ondojn ; la plej bona ondolongo estas 10 centimetroj, ĉar ili nur tre malmulte, trairante atmosferon, perdas energion.

Tiuj ondoj estos ricevitaj pere de teraj antenoj, kies diametro mezuros 2 kilometrojn. Piede de tiuj antenoj oni instalos Centralojn, kiuj konvertos la Energion ricevitan de la Spaco en elektran kurenton aldirektitan de distribua reto.

Teknike tia instalaĵo estas tuj realigebla. Tamen la plenkosto, aktuale, estas tro granda rilate la klasikajn produkto-rimedojn.

Estontece, kiam la vojaĝoj inter Tero kaj Orbitaj Stacioj estos normaligitaj, oni povos facile transporti la taĉmentojn, kiuj devos nepre zorgi tiujn enormajn sunĉelajn panelojn. La Suna Centralo de Peter Glaser ne plu estos utopio en la venonta jarcento.

(Atlas - Lucien Barnier).

Misterzo

Mabel estas mia nevino ; ĉarma juna virino, sed, oni devas tion konfesi iomete stulta. Je ŝia 22-a jaro ŝi fianciĝis kun Roberto Drenek. Li estis viro kolerema kaj lia heredeco estis peza : frenezo-kazoj okazis en lia familio. Sed ni ne sukcesis kompreni gi al ŝi la danĝeron kaj la edziĝo okazis. Malofte mi vidis la geedzojn sed mi estas certa, ke la kunvivado ne estis feliĉa.

10-jarojn pli poste mi eksciis la subitan morton de la edzo. Mabel ŝajnis kuraĝe elporti sian vidvecon, kiam subite, 3 monatojn pli poste, ŝi ne plu povis elteni la situacion ; mi ricevis de ŝi draman leteron ; ŝi petis, ke plej rapide, mi venu al ŝi.

Mi trovis Mabel tiom ŝanĝita, ke mi maltrankviliĝis. Mi petis de ŝi klarigojn, kiuj, nur iom post iom, venis : ŝiaj amikoj forlasis ŝin kaj la vilaĝanoj sin deturnis de ŝi. Kaj mi ĉion sciis : oni akuzis ŝin pri la morto de ŝia edzo ; ŝi estus veneniginta Roberton. Si ĵuris ke ne estas vere ; tion mi kredis ; Mabel estas tute nekapabla mortigi iun.

En la domo vivis ankaŭ la bopatro de Mabel ; krom malbona vidado, li estis fizike tre bonstata ; kvankam oni diris, ke « li ne havas sian tutan kapon » li estis trankvila maljunulo. Ofte Roberto parolis pri maljunulejo por sia patro ; sed, bonkorema, Mabel preferis, ke li restu en la familia domo.

Tri virinoj deĵoris en la hejmo : flegistino por la maljunulo, kuiristino kaj ĉambristino.

En la tago, kiu antaŭis la morton de Roberto, la geedzoj, kiel ĉiutage, kverelis dum la tagmanĝo. La servistinoj bone aŭdis la aĉajn parolojn, kiuj pli kaj pli laŭtiĝis.

Tamen ĉe la vesper-manĝo, la atmosfero estis pli trankvila kaj Roberto bonapetite manĝis, interalie, fungojn.

Estas dum nokto, ke Roberto grave malsaniĝis. Li sonorigis al la flegistino, kiu forestis en tiu tago, kiel ĉiusemajne. Fine estas la ĉambristino kaj la kuiristino, kiuj alkuris. Ili vekis Mabel. Tiu ĉi vidante la staton de sia edzo ektimis, ne povis elteni tiun spektaklon kaj post kelkaj minutoj reiris al sia ĉambro, kiun ŝi ŝlosis. (Kompreneble pli poste la servistinoj babilis kaj tiu sintenado ne ŝajnis normala).

La ĉambristino vokis la familian kuraciston, D-ro Rolinson. Kiam tiu ĉi alvenis, Roberto ne plu povis paroli, nek gluti. Li deliris, malfacile prononcante kelkajn vortojn, kaj preskaŭ tuj mortis.

Estis necese, ke mi enketu :

La servistinoj parolis kaj reparolis pri tiuj fungoj ; la kuiristino trovis ilin iom « bizaraj » sed ĉar ŝi men ilin aĉetis en fidebla magazeno, ŝi ne opiniis ilin venenaj. Cetere la kuracisto estis subskribinta la enterigo-permeson.

Mi faris viziton al D-ro Rolinson. Li estis maljuna viro, certe afabla sed konfuzema, iom surda, iom malbone vidanta. Li montriĝis ofendita de mia enketo, kaj mi ne povis scii, ĉu li konsideris tiun morton normala aŭ nenormala.

Mi iris al la fungo-vendejo. Tie oni certigis al mi, ke samaj fungoj el sama korbo estis manĝitaj de aliaj klientoj sen malagrablaĵoj. Plue, iom mistere, oni konsilis al mi viziti la farmaciiston. Kaj tie mi eksciis, ke 10 tagojn antaŭ la morto de Roberto, Mabel estis aĉetinta arsenikon ; mi eĉ vidis ŝian subskribon sur la registro.

Mi tuj hejmeniris kaj demandis Mabel. Si ekploris kaj konfesis : « Mi estis tiel malfeliĉa ! Mi volis mortigi min ; sed mi ne kuraĝis ». « — Do, ĉu vi havas tiun arsenikon ? » — « Ne, mi ĝin ĵetis ! ».

Ĉar mi, senhezite, fidis Mabel, mi devis energie interveni. Mi proponis nekropsion. Kompreneble Mabel ne tuj konsentis : « Kion diros la vilaĝanoj ? Ĉu oni ne devas lasi la mortinton trankvila ? ». Mi restis firme decida ; la nekropsio okazis : la korpo entenis NENIAN ARSENIKON kaj eĉ nenian videblan kaŭzon de morto. La patologo estis aserta : « Certe la fungoj ne estis kulpaj kaj ne estis arseniko ».

Tamen la afero, ne tiam finiĝis : la vilaĝanoj murmuris ; ekzistas toksoj, kiuj lasas neniujn postsignojn. Mi denove longe demandis la patologon. Kvankam mi ne tute komprenis tion, kion li diris, mi retenis tion : tiu morto povus rezulti de potenca vegetala alkaloido.

Mi longe pripensis kaj alvenis al tiu konkludo : Roberto konscia je sia peza heredeco mem-toksiĝis dum freneza krizo. Cetere en sia juna aĝo li faris medicinajn studojn kaj konis la toksajn substancojn.

Mi denove demandis la servistinojn pri la lastaj momentoj de Roberto. Dum li deliris, li prononcis kelkajn vortojn sed estis malfacile ilin kompreni. La ĉambristino parolis pri fiŝo kaj pilolo. Mi longe cerbumis sed nenion trovis. Mi petis la kuiristinon, ke ŝi memoru ion pri tiu fiŝo. « Mi ne estas certa » sed ŝajnas al mi, ke estas « Karpo ». Karpo, pilolo, la mistero estis tuta. Kie trovi klarigojn ? La patologo parolis al mi pri alkaloido. Eble en la bilblioteko de Roberto mi trovos ion. en liaj medicinaj libroj ?

Mi longe serĉis en fiŝi — pilolo — karpo — kaj tuta restis la mistero.

Mi rekomencis. Per la fingro, alfabete, mi sekvis ĉiujn nomojn ; kaj mi trovis interesan vorton : PILOKARPINO. Ĉu estis tiu malfacila vorto, kiun Roberto provis eltiri el sia paralizita gorĝo ?

Mi legis la tutan paragrafon. Mi eksciis, ke pilokarpino efikas, inter aliaj efikoj, sur okuloj. Sed ne temis pri venenado. Mi relegis la tuton kaj rimarkis frazon, kiu alportis al mi la lumon :

« Ĝi povas esti uzata kun sukceso, kiel kontraŭveneno ĉe toksiĝo per atropino ».

Kaj ĉio klarigis en mia cerbo. Mi mem kelkfoje metas kelkajn gutojn da atropino en miajn okulojn.

———

Mi rapidis al la unua etaĝo, eniris en la ĉambron de la maljuna S-ro Drenek kaj diris : « S-ro Drenek, mi ĉion scias. Kial vi toksigis vian filon ? ».

Dum unu-du minutoj li fikse rigardis min kaj subite ekridegis. Kia aĉa ridado ! frenezula ridado ! ĝi glaciigis min ĝis la ostoj.

———

Jes ! mi gajnis kontraŭ mia filo ; ĉar mi estas pli inteligenta ol li, li estis jaluza, li volis konduki min en maljunulejon ; ĝis tiam Mabel defendis min. Sed Roberto estis obstina kaj mi bone sciis, ke li sukcesos loki min en specialan klinikon.

Do, mi longe preparis la aferon. Kiam la flegistino metis gutojn en miajn okulojn, ŝi ĉiam ripetis al mi : « Oni devas tre atenti tiun medikamenton, ĝi estas tre venena ». Mi profitis ŝian ĉiusemajnan foreston. Kiam ĉiuj dormis, luppaŝe mi eniris en la ĉambron de mia filo. Mi sciis, ke kiam li vekiĝis dum la nokto li trinkis akvon por gluti dormigilon. La glaso estis ĉiam preta sur la littableto. Do mi ĵetis la akvon kaj anstataŭigis ĝin per mia medikamento ».

Kompreneble oni enfermis la maljunulon en klinikon.

Sed tiu, kiu ankaŭ kulpas estas tiu maljuna kuracisto kiu tute ne atentis la toksiĝajn simptomojn.

Miss MARPLE.

POR VIA DISTRO

NIA KONKURSO

Tiuj du problemoj estas la lastaj de nia konkurso 1970-1971. Bonvolu sendi la solvojn antaŭ la fino de majo al

S-ro P. Chevalier
19 bd Gabriel-Lauriol
F — 44 - NANTES

En la venonta numero (Majo-Junio) aperos la solvoj kaj la nomoj de la gajnintoj

Notu bone : Por dispartigi la ekvalgajnintojn, bonvolu respondi tiujn du pliajn demandojn :

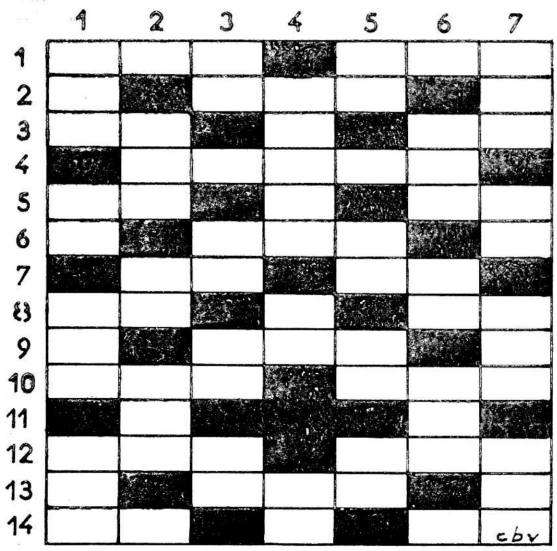
1) Kiom da personoj partoprenis la konkurson 1970-71 ?

2) Al kiom da nacioj apartenas tiuj partoprenintoj ?

★

UNUA PROBLEMO : (20 poentoj)

SILABA KRUCVORT-ENIGMO

Oni devas meti en ĉiun faketon unu duliteran silabon!

HORIZONTALE: 1. Rebonigi. Manĝata radiko. — **2.** Trinkilo. — **3.** Sudamerika ĉefurbo. Kreskajo kun dika radiko manĝebla. — **4.** Insularo en la Egea Maro. — **5.** Saltanta amfibio. Nordafrika rivero. — **6.** Nordafrika lando. — **7.** Arba frukto. Voja malpurajo. — **8.** Staranta akvo. Tente altiri. — **9.** Gasforma akvo. — **10.** Homsimila besto. Deziregi. — **12.** La plej supra punkto de la ĉielo. Malbonodora kokinrabisto. — **13.** Mallonga literatura rakonto. — **14.** Eterna urbo. Birda buŝo.

VERTIKALE: 1. Publike malobei la registaron. Parto de ĉaro. Granda lago en Rusujo. Milda venteto. — **2.** Dipatrino. Nigra-blanka birdo. Malice ridi. — **3.** Brusta osto. Akvego. Malmonto. Muzika sono. — **4.** Komika desegnajo. Korpa ĉefparto. Ŝipa tukego. — **5.** Pieda haŭtdikiĝo. Matena krianto. Noktaj akveroj sur herboj. Saltema sangsuĉulo. — **6.** Senti la mankon de io. Teksajo el lino. Mara rabisto. — **7.** Ruĝa frukto. Herbaĉo. Kordpinĉa muzikilo. Franca arkitektura stilo.

Oni skribu la solvon prefere en la formo de la desegnita figuro.

DUA PROBLEMO : (10 poentoj)

KAŜITA PROVERBO

1 **Fringo**	7 **Palato**	13 **Tabelo**	19 **Karoto**
2 **Arabo**	8 **Piano**	14 **Pendi**	20 **Kampo**
3 **Plano**	9 **Kroni**	15 **Ofendi**	21 **Korbo**
4 **Fiasko**	10 **Bovo**	16 **Rento**	22 **Karto**
5 **Plando**	11 **Kolera**	17 **Barako**	23 **Okulo**
6 **Morto**	12 **Ponto**	18 **Besto**	24 **Konko**

Elprenu el ĉiu supra vorto unu literon tiel, ke la restintaj literoj, lasitaj en siaj antaŭaj lokoj, formu novan vorton. La elprenitaj 24 literoj en la numerita vico formos malnovan ĉinan proverbon kun profunda senco.

★

AMUZAJ PROBLEMOJ

(apartaj de la konkurso)

— SOLVO DE LA PROBLEMO APERINTA EN LA ANTAŬA NUMERO NOMBRA ENIGMO

La ŝlosilvortoj estis :
Esperantista insigno : Verda stelo
Soldata virto : Kuraĝo
Okcidenteŭropa ĉefurbo : Amsterdamo
Senpieda surtera besto : Serpento
Nazkorna besto : Rinocero
Granda muzikilo : Fortepiano
Itala violonvirtuozo : Paganini
Denove fari la samon : Ripeti
Altpreza spicaĵo : Pipro

La vortoj de profesoro Albert Einstein estis :
« Paco ne povas esti atingata per la perforto sed nur per interkompreniĝo ».

★

— NOVA PROBLEMO

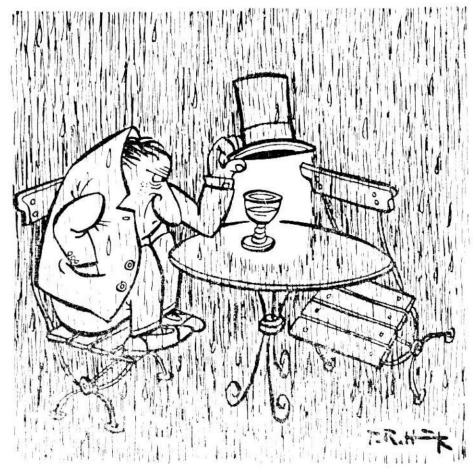
LA OVO-KOLEKTADO

Iun matenon la majoro diris : « Ni tuj bezonas ovojn. Feliĉe, ekzistas en la ĉirkaŭaĵo pluraj farmdomoj kiuj estas sufiĉe grandaj. Mi volas ke vi, kapitano, prenu mian aŭtomobilon kaj kolektu saman nombron da ovoj en ĉiu farmdomo ». Li skribis dum proksimume tri minutoj sur papero kiun li donis al la kapitano. « Jen, li diris, vi ĉi-tie havas la nomojn de la farmdomoj kaj de iliaj posedantoj, kaj mi ankaŭ enskribis la nombron da ovoj kiun vi devos peti de ĉiu. Estas nun la kvarono post la naŭa, kaj mi ordonas ke vi alportu la ovojn antaŭ la tagmanĝo ».

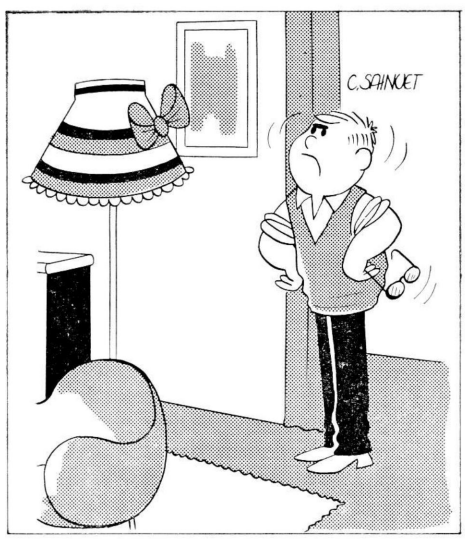
La kapitano tre precize obeis la ordonojn kaj revenis je la 12-a kaj tri kvaronoj kun mil kaj sepdek naŭ ovoj. Kiun ciferon skribis la majoro sur la papero ?

GRAMATIKO PER BONHUMORO

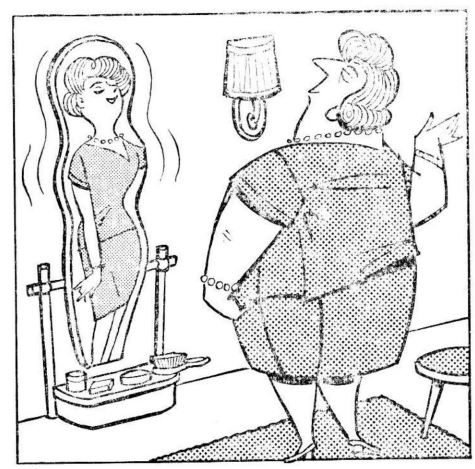
Akuzativo : « N » estas uzata por montri « ŝanĝon de stato » eĉ « konsiderindan ŝanĝon en la formo de io ».

Mi devas tre atenti ke tiu pura esenco ne ŝanĝiĝu en aĉan miksaĵon.

Karulino, mi tute ne estas miopa ; mi bone vidas ke vi aliigis vian multekostan, lastmodan ĉapelon en lampo-ŝirmilon.

Tiu spegulo estas tute bonkvalita kaj efikoplena ĉar momente ĝi transformis min en sveltan belulinon.

Niaj perantoj

Aŭstrio : S-ro Johan Wieshofer, Wiener-Reichstrasse 2, LINZ (45 aŭstr. ŝil.).
Belgujo : S-ro Guyot Mateo, 18, rue Chefneux, BARCHON, Lg. (85 fr.).
Britujo : S-ro Frank Ashpole, 127, Midford Rd, Combe Down, BATH BA2 5Rx (15 ŝil.).
Ĉeĥoslovakio : S-ro Dezidero Koronczi, Nabrezie Metoda 1707/16, PRIEDVIDZA (2 us. dol).
Danlando : S-ro Ulrik Rasmussen, Norregards vej 66, 2610, RODOVRE.
Finnlando : S-ro Joel Vilkki, SOMERO 9 - Pĉk. : Tu 60253 (9 mk.).
Germanujo Okc. : S-ro Joseph Bode, 35 - KASSEL-OBERZWEHREN, Hinter der Brücke 22, pĉk. Frankfurt (M) 234-759 (6,2 mk.).
Hispanujo : S-ino Jozefino Monter Palomar, Muntaner 416, 1°, la, BARCELONO (110 pes.).
Italujo : Itala Esperanto-Federacio, Via Po 7, TORINO (1.000 lir.).
Japanujo : S-ro Tara Niŝiumi, 6-31-19 Kita-Koiwa Edogawa-Ku, 133, TOKIO - pĉ Tokio 44163 (640 jenoj).
Jugoslavio : Slovenia Esp. Ligo, Komenskega 7, LJUBJANA, poŝtfako 239 (1520 d.).
Nederlando : S-ro M. de Waard, Anemoonstraat, CAPELLE AAN DEN IJSSEL, ZH pĉk. 209721 (7 guld.).
Norvegujo : S-ino Marit Delor, Solveïen 143-B, LJAN.
Peruo : S-ino Skotte, Malecon Paul-Harris, 336, Dto 200 BARRANCO (Lima).
Pollando : Asocio de Esperantistoj en Pollando, Nowy Swiat 27, VARSOVIO (60 zl.).
Rumanio : S-ro Adrian Boldan, p.k. 1412, BUK UREŜTI - 6. (27 lei).
Svedujo : S-ro Roland Dupuis, Helgagatan 36, uppg 13, STOCKHOLM Sö pĉk 157007 (10 kr.).
Svislando : S-ro Cl. Gacond, Miéville, 133 - 2314 LA SAGNE.
Tajlando : S-ro C.L. Unchitti, GPO box 1231, BANGKOK (2 us. dol.).
Usono : S-ro D.W. Hoffman, 1444 Leslie Street, HILLSIDE (N.J.) (2 dol.).
Aliaj landoj : Ni serĉas perantojn en aliaj landoj. Oni povas pagi la abonprezon per steloj (20 st.) aŭ respondkuponoj (12 respk.), per libroj aŭ per neuzitaj poŝtmarkoj. Sin turni al la Direktoro.

KASTELO GRÉSILLON

BAUGÉ
Maine-et-Loire
FRANCUJO

ESPERANTISTA KULTURDOMO

De junio ĝis septembro ĉiulandajn esperantistojn
kaj eventuale iajn ajn karavanojn frue anonciatajn

Akceptas :

Por ripozi trankvile en atmosfero frateca ;
Por eklerni aŭ plulerni la internacian lingvon ;
Por ĝin praktiki per interŝanĝo de ideoj ;
Por aŭdi kulturajn prelegojn ;
Por studi specialajn problemojn ;
Por inter amikoj gaje libertempi ;
Por ekskursi tra centr-okcidenta Francujo.

VENU AL LA ESPERANTISTA KULTURDOMO

Kompleta Programo kun kondiĉoj havebla kontraŭ internacia respondkupono al :
ESPERANTISTA KULTURDOMO, Grésillon, BAUGÉ (Maine-et-Loire) Francujo

Sablé-sur-Sarthe. — Imprimerie Coconnier

Le Gérant : P. BABIN.

Supplément au n° 2 de 1971, de « KULTURAJ KAJEROJ »

LA VIE DE GRÉSILLON

ENTRE NOUS...

Le 21 mars a eu lieu l'assemblée générale annuelle. L'activité de la maison, son compte d'exploitation et son bilan ont été examinés et commentés. Les assistants ont pu constater que le Conseil d'administration avait eu de bonnes raisons d'augmenter les prix de pension à partir de 1971. En effet, si les séjours ont été en augmentation, les frais d'alimentation, de salaires et de charges sociales ont augmenté encore bien plus. Les « recettes librairie » sont également supérieures à celles de 1969 ainsi que celles des cours par correspondance, ce qui est très encourageant.

Les lecteurs de « Kulturaj Kajeroj » ont pu suivre l'activité de la maison au fur et à mesure à travers cet « Entre Nous ». Aussi, sur ce plan, est-ce de 1971 que nous allons parler. La Semaine culturelle de U.F.E. se déroulera dans un château à peu près plein. Le nombre de jeunes stagiaires sera de 27, ce qui représente un net succès. La deuxième semaine de Pâques sera convenablement suivie avec une cinquantaine de personnes. Les séjours d'été seront sans doute diversement suivis avec un maximum pendant le Postkongreso de S.A.T., pour lequel il nous est déjà impossible d'accepter de nouvelle inscription. Par contre, la deuxième période s'annonce creuse. En effet, à la même époque, tout au moins pendant la seconde semaine, auront lieu le Congrès universel de U.E.A. et le Congrès de S.A.T., l'un à Londres et l'autre à Paris. Mais nous ne sommes qu'en mars et nous savons par expérience que de nombreuses inscriptions nous arrivent après Pâques.

Nous abordons cette année 1971 les épaules plus légères : le « don » Schirber a été totalement reversé et cela sans que les finances en souffrent. N'est ce pas une preuve de vitalité ? Les membres présents à l'assemblée générale l'ont apprécié. Mais le nombre des sociétaires n'a augmenté que de cinq unités en 1970 et le capital social est en légère diminution du fait du remboursement d'un certain nombre de parts. Cela n'est pas très logique puisque la valeur de la propriété est en augmentation constante. Tous les espérantistes savent-ils qu'ils peuvent toujours acquérir de nouvelles parts de sociétaires ou devenir sociétaires ? Le prix d'une part de sociétaire est de 100 francs. Nous sommes prêts à leur donner tous les renseignements qu'ils pourront désirer et à leur envoyer les statuts de la société.

P. BABIN.

NOS PEINES

En janvier est décédé notre ami, sociétaire de la MCE Daniel CHAGNOUX qui fut pendant de nombreuses années, actif président de la Fédération du Massif Central. A Mme Chagnoux, nous présentons nos bien sincères condoléances.

PHILATELISTES

Nous tenons toujours à votre disposition des timbres neufs de Roumanie et de Pologne à un prix égal à 50 % des prix annoncés par le catalogue Yvert. Envoyez 5, 10, 20, 30 francs à : M. Giloteaux, 3, allée Béranger, 59 - Croix. C.C.P. Lille 2.269.89.

LA REVUE

Les abonnements arrivent à un rythme satisfaisant. Beaucoup d'entre vous ajoutent un mot d'encouragement et même de remerciement pour le plaisir que leur apporte la revue. Certains amis étrangers disent qu'ils regrettent que n'existe pas de revue semblable dans leur pays. Cela est un grand plaisir pour nous, mais aussi une instigation à faire encore mieux. Il faudrait pour cela que le nombre d'abonnés augmente d'une centaine. Cela doit être possible. C'est vers vous que nous nous tournons. Faites abonner vos amis. Abonnez vos correspondants. Vous en serez récompensés par une lecture plus intéressante et plus abondante.

ABONNEMENTS BIENFAITEURS 1970 (suite)

Mme Marquis (35)	15,00
Mlle Delisle (75)	15,00
M. Cnudde (59)	15,00
Total	**45,00**

ABONNEMENTS BIENFAITEURS 1971 (suite)

M. Comadrau (04)	15,00	M. Massé (73)	15,00	Mme Cheverry (49)	15,00
M. Rohrbach (Suisse)	15,00	Mlle Llech Walter (85)	15,00	Mme Gibez (26)	15,00
M. Nouveaux (69)	15,00	Mlle Massé (13)	15,00	M. Martin (35)	15,00
S-ro Rasmussen (Dan.)	15,00	M. Fourcade (45)	15,00	Mlle Levy (83)	15,00
M. Lefèbvre (72)	15,00	S-ro G. Daems (Berg.)	15,00	Mlle Tulasne (49)	15,00
Mme Authier (34)	15,00	Mlle Minault (79)	15,00	M. Llech Walter (66)	15,00
Mlle Dardarin (79)	15,00	M. Le Marquand (22)	15,00	M. Bossard (44)	15,00
M. Hibon (92)	15,00	S-ro Steendahl (Dan.)	15,00	M. Hervouet (92)	15,00
S-ro Gucz (Pol.)	15,00	Mme Marquis (35)	15,00	Mme Boulay (72)	20,00
Mlle Clavier (69)	15,00	M. Herbet (62)	15,00	S-ro M. Daems (Belg.)	15,00
Mme Macé (76)	15,00	Mme Brousse (75)	15,00	S-ro Guyot (Belg.)	15,00
M. Courault (16)	15,00	Mlle Shirber (33)	15,00	Mme Mathé (86)	15,00
Mme Dupont (31)	15,00	M. Ligot (22)	15,00	M. Hénaux (92)	20,00
M. Laurent (16)	15,00	M. Marly (33)	15,00	Mme Bidet (03)	15,00
Mme Pallard (72)	15,00	M. Ciret (37)	15,00	Mme Cantel (17)	15,00
M. Dumarquez (62)	15,00	Centre Cult. (13)	15,00	Total	**715,00**

ASSEMBLEE GENERALE DU DIMANCHE 21 MARS 1971

L'assemblée générale s'est réunie le 21 mars 1971, à 10 heures, sous la présidence de M. Ciret.

Etaient présents : MM. et Mmes Babin, Boyet, Chevalier, Ciret, Cortes, Coussé, Dairon, Friedlander, Guillaume, Guillot, Jacquesson, Jelenc, Métivier, Micard, Prévost, Thierry.

Se sont excusés : MM. et Mmes Benazet, Bénistant, Guillot P., Levrard, Mathé, Pallard, Philippeau, Vazon.

RAPPORT FINANCIER

Il est présenté par le trésorier, M. Coussé.

M. Babin fait quelques commentaires sur le compte d'exploitation. Le stock est à peu près identique à celui de l'année passée. Le bénéfice comptable de 4.604,69 F. est de bonne augure, car sur le budget de cette année la liquidation du don Schirber a imposé deux versements s'élevant à la somme totale de 30.000 F.

Le montant des dons est à peu près identique, par contre le nombre de journées de stage a été supérieur. La fraîcheur de l'été a entraîné une moindre consommation de boissons et de glaces, ce qui explique la diminution des tickets. La rubrique librairie a augmenté en particulier parce que U.F.E. et les cheminots utilisent notre cours par correspondance. Il y a également une augmentation à la rubrique « souvenir ».

Le nombre des cours par correspondance a doublé. Les rentrées des activités culturelles ont également augmenté.

La réglementation nouvelle sur les sommes versées à la Caisse d'Epargne a fait augmenter les intérêts dans des proportions sensibles. Il est envisagé d'y déposer les sommes disponibles sur le C.C.P.

La rubrique assurances a diminué de 40 F., car certains risques ont disparu (motoculteur : jardinage intensif abandonné). Les dépenses d'alimentation sont en nette augmentation en raison de l'augmentation des denrées et l'emploi de cuisiniers professionnels, d'où la décision du Conseil d'administration d'augmenter les prix des séjours de 10 % en octobre dernier.

Il faut se féliciter de l'installation du gaz qui, en définitive, s'avère moins coûteux que le charbon. Les frais d'électricité sont sensiblement identiques.

Publicité : 500 F. alloués à M. Bodereau, chargé de la propagande.

Les charges et salaires sont également en augmentation. Les frais d'entretien ont diminué parce qu'un voisin s'occupe de la prairie et recueille le foin.

M. Coussé fait remarquer que certains prêts de sommes modestes engagent des frais postaux supérieurs aux intérêts versés. L'assemblée générale décide de rembourser tous les prêts inférieurs à 100 F. Le président, M. Babin, prendra contact avec les prêteurs.

Les commissaires aux comptes ont contrôlé la régularité des opérations financières de l'année le 13 mars 1971 et donnent quitus au trésorier. L'assemblée générale approuve à l'unanimité le compte d'exploitation de l'année 1970 ainsi que le bilan.

RESOLUTIONS

La première résolution enregistre le départ d'un sociétaire et l'arrivée de cinq nouveaux. Le capital souscrit en 1970 est de 2.900 F., mais 50 parts ont été remboursées. Le nombre des sociétaires s'élève maintenant à 338.

Mme Jacquesson J., MM. Berthelot, Cheverry, Prevost sont élus commissaires aux comptes pour l'année 1971.

RAPPORT D'ACTIVITE

M. Babin fait quelques remarques sur les stages passés. En juillet, la fréquentation a été un peu faible ; par contre, le mois d'août a vu une affluence très nombreuse (110 personnes). Ce déséquilibre se retrouve chaque année.

Le jardinier continue à donner toute satisfaction et participe activement aux travaux exigés par l'installation d'une évacuation rationnelle des eaux usées.

Les personnels temporaires employés au cours des stages n'ont pas donné trop de soucis aux administrateurs.

La plupart des participants se sont montrés satisfaits des activités culturelles et de loisirs qui leur ont été proposées.

MISE AU POINT DES STAGES DE 1971

4-9 avril : 10e Semaine culurelle, dirigée par MM. Llech Walter, Turin, Thierry pour la partie culturelle. Le programme comporte une initiation pédagogique à l'enseignement de l'Esperanto, des cours, des conférences, la pratique de la langue. Pour l'instant, il y a 63 inscrits dont 27 jeunes. M. et Mme Bodereau et Mme Micard s'occuperont de la partie administrative. Le 8 avril, un vin d'honneur sera offert à des personnalités : conseillers généraux et maires des communes environnantes.

9-6 avril : Semaine d'étude : Cours dirigés par M. Ribot et excursions. A ce jour, il y a déjà 40 inscrits. M. et Mme Jelenc assureront l'administration du stage.

Pentecôte : Universités populaires. Administration assurée par M. et Mme Ciret.

Des passages sont prévus les 26-27 avril et 12-13 juin.

4-25 juillet : Semaines culturelles et Espérantistes : Le cours 1er degré sera assuré par M. Lemagadur, le cours 2e degré par M. Babin et le cours 3e degré par M. Thierry. Les moniteurs de reliure et de vannerie ne sont pas encore connus. Le travail des Emaux sera dirigé par Pascale Babin et l'administration du stage sera assurée par M. et Mme Babin. Les excursions sont prévues pour les 15 et 22 juillet.

25 juillet - 7 août : Quinzaine Internationale : L'administration sera assurée par M. et Mme Guillot. Parmi les conférences, on note une série concernant les origines de l'art (peintures rupestres). Les excursions auront lieu les 29 juillet et 5 août dans le Val de Loire.

7 août - 14 août : Après-congrès de S.A.T. : Le programme comporte des conférences, des cours, des excursions. Il y a de très nombreuses inscriptions. L'administration sera assurée par M. et Mme Babin.

15 août - 4 septembre : Semaines d'étude avec M. Ribot. La reliure sera dirigée par Mme Mathé et les Emaux par Pascale Babin. Les inscriptions sont encore peu nombreuses, mais le passage de 35 Américains est prévu, suivi d'un groupe de 20 jeunes Allemands. Mme et M. Ciret et Mme et M. Cheverry assureront l'administration ; des excursions (château de la Loire, Angers, Le Mans, La Flèche, Nantes, Le Lude) pourront être organisées.

AFFAIRES DIVERSES

En ce qui concerne les travaux, l'aménagement de la cuisine et le minigolf ont été réalisés avant l'été.

Les écoulements faits de canaux peu hermétiques se sont peu à peu remplis de sable : l'épuration des eaux usées est en voie de réalisation grâce à des épurateurs et des puits perdus. Les eaux de pluie passant par un circuit indépendant continueront à se déverser dans l'étang.

Une échelle fixe pour permettre la descente de la passerelle de secours a été posée récemment.

Il est envisagé de moderniser progressivement l'installation électrique du château, de refaire les plafonds et les tapisseries de quelques chambres, de poursuivre le développement de l'alimentation en eau chaude.

Une tombola a permis d'acheter un magnétophone destiné à l'enseignement de l'Espéranto.

Quelques dames de bonne volonté ont réalisé la réfection de 70 traversins.

M. Métivier va entreprendre la réalisation du plan de replantation sur la propriété prévu l'an dernier. Il est décidé de consacrer, cette année, 500 F. à l'achat de plants.

La séance est levée à 17 heures.

Le secrétaire de séance,

G. DAIRON.

VOUS POUVEZ COMMANDER

Vos livres d'étude

Vos dictionnaires

Vos livres de littérature, poésie, théâtre, histoire, géographie, sciences, à notre Service Librairie.

Adresser commandes et chèques de paiement à :

MAISON CULTURELLE ESPERANTISTE
49 - Baugé
C.C.P. Nantes 1485-39

Prix franco au-dessus de **5 Fr.**

Demandez notre catalogue.

POUR VOS COURS DE PERFECTIONNEMENT

Le livre qu'il vous faut :

POR LA PRAKTIKANTOJ
de **P. Babin**
Prix : **8,50 F.**

NOUS TENONS EGALEMENT A VOTRE DISPOSITION :

Cartes postales de Grésillon : noires :	0,40 F.
couleur :	0,50 F.
Cuillères de collection : 9,00 et	12,00 F.
Pendentifs :	7,00 F.
Disques de stationnement :	3,00 F.
Etoiles pour vitres de voitures :	1,00 F.
Disque 30 cm avec chansons de Bob Dylan interprétées par le Duo Espera :	28,00 F.

et :

Les Héros Existentialistes

(texte français-esperanto)

de Colette Llech-Walter : 3,00 F.

(plus frais d'envoi pour commande au-dessous de 5,00 F.).

NOS COURS PAR CORRESPONDANCE

Cours 1er degré. — 16 livrets illustrés qui permettent d'acquérir les bases essentielles de la langue. Cours et corrections : 50,00 F.

Cours 2e degré. — 14 leçons présentées sous forme de feuillets. Permet d'acquérir une connaissance pratique de la langue. Cours et corrections : 50,00 F.

Cours 3e degré. — Excellent entraînement à un cours supérieur : versions, thèmes, étude de textes. Cours et corrections : 30,00 F. Nous pouvons fournir les livres de cours à ceux qui ne les possèdent pas déjà.